

• **تولد:** ۱۳۵۰ قمری برابر با ۱۳۱۰ شمسی.
• **وفات:** ۲۳ اردیبهشت ۱۳۹۳ ش مطابق با ۱۳ رجب ۱۴۳۵.ق.
• **استاتید:** آیات عظام: سیدعبدالله شیرازی، سیدابوالقاسم خویی، سیدابوالحسن بجنوردی، حضرت امام خمینی و... ^{بزرگوار}.
• **آثار علمی:** الفقه الاسلامی و سیرالزمین، رساله آثار تازه پدیده یا مسائل مستحدثه، الاصول فی سیر تمامه وکماله، الجمعة وآثارها فی الاسلام، حاشیه بر کتاب «النهایه» شیخ طوسی ^{بزرگوار}، به‌شکل استدلالی و....

• **تولد:** آیت‌الله سید محمدباقر موسوی شیرازی ^{بزرگوار} در رجب المرجب ۱۳۵۰ هجری قمری همزمان با ولادت با سعادت حضرت امام محمّدباقر ^{بزرگوار} در شهر شیراز و در خانواده‌ای متدین و عالم‌پرور که در عصر خود شهره خاص و عام بود، دیده به جهان گشود. پدر بزرگوارشان آیت‌الله‌العظمی سیدعبدالله شیرازی، از فقهای عالی‌قدر و نام‌آشنای نجف بود که پس از سال‌ها تحصیل و تدریس در نجف، در شهر مشهد رحل اقامت افکند.

• **مراحل کسب دانش:** والد معظم‌شان، با نبوغ و استعداد خاصی که از همان اوان کودکی در ایشان احساس نمودند، عنایت ویژه‌ای به ایشان داشته و در تربیت اخلاقی و علمی وی تلاش مضاعفی مبذول داشتند؛ به‌طوری‌که از همان سال‌های اول عمر پیشش، مراتب ویژه‌ای را در بین خاص و عام و بیت والد معظم‌شان احراز نمودند.

در کنار کسب مراتب عالیه اخلاقی، اشتیاق سرشار به فراگیری علوم مختلف از یک‌سو و هوش و استعداد و نبوغ ذاتی از سوی دیگر، موجب شد تا او در هر مرتبه از مدارج علمی، کوی سبقت را از هم دوره‌ای‌های خود گرفته و همواره مورد تحسین و تمجید علمی و درسی همگان واقع گردد و اساتیدش اذعان کردند‌که ایشان در بسیاری از مباحث اصولی و فقهی از دقت بیشتری برخوردار بوده تا جایی که در سن بیست‌سالگی به رتبه عالیه اجتهاد نائل گردیده و مرتبه علمی ایشان مورد تأیید مراجع عظام تقلید وقت واقع گردید. در سال ۱۳۰۷ (قمری) جهت فراگیری علوم دینی به نجف رفت و در سال ۱۳۱۷ (قمری) به شیراز بازگشت و در حوزه علمیه آنجا مشغول ادامه تحصیل شد. سید محمدباقر پس از گذراندن دوره‌های مقدماتی و سطوح مختلف علوم دینی، به درجه اجتهاد رسید.

• **اساتیدایشان در سال‌های تحصیل عبارتند از:**

آیت‌الله‌العظمی سیدعبدالله شیرازی؛

آیت‌الله‌العظمی عبدالحسین رشتی؛

آیت‌الله‌العظمی سید جمال‌الدین گلپایگانی؛

آیت‌الله‌العظمی حاج سیدمحمود حسینی شاه‌رودی؛

آیت‌الله‌العظمی حاج سید ابوالقاسم خویی؛

آیت‌الله‌العظمی سیدابوالحسن بجنوردی؛

• **فعالیت‌های سیاسی**

ایشان همچنین در اقدامی شجاعانه، رژیم بعث عراق را به رعایت حال طلاب و فضلاء ایرانی مقیم عراق که توسط رژیم بعث به‌طرز بسیار دلخراشی به‌منظور بازگرداندن به ایران دستگیر و روانه زندان‌ها شده بودند، وادار کرد و رژیم بعث آن زمان را به بدتر از سگ‌های هارون‌الرشید تشبیه کرد که در نهایت منجر به دستگیری و زندانی شدن ایشان در زندان‌های مخوف رژیم بعث و روانه‌شدن به ایران شد.

وی در مقاطعی در تصمیم‌گیری‌ها با شجاعت کامل عمل می‌کرد و نقش اساسی داشت که از آن جمله می‌توان به تخصص اعتراض‌آمیز مراجع و علما در مدرسه علمیه نواب و بیمارستان امام رضا ^{بزرگوار} جهت محکوم‌کردن اعمال ذ‌خیمان رژیم منحوس پهلوی و نیز تجعج اعتراض‌آمیز جهت آزادی رهبران مبارزه ازجمله شهید هاشمی‌نژاد که توسط سران رژیم دستگیر و از سرنوشت ایشان اطلاعی در دست نبود، تا آزادی بی‌قیدوشرط ایشان اشاره کرد و در آغاز ورود رهبر کبیر انقلاب اسلامی امام خمینی ^{بزرگوار} و اقامت ایشان در شهر مقدس قم نیز، به‌منظور حمایت از ایشان و ریشه‌های انقلاب، با ابتکاری شایسته جمع کثیری از علما را به‌منظور دیدار با ایشان از مشهد مقدس به سمت قم حرکت داده و در این میان، والد معظم‌شان نیز به ملاقات ایشان رفتند که این عمل، توأم با حرکت‌های مشابه در سایر بلاد و نقاط کشور، تأثیر به‌سزایی در تقویت پیکره انقلاب و نیروهای آن داشت.

او پس از پیروزی عظیم انقلاب اسلامی ایران به رهبری رهبر فرزانه و کبیر انقلاب و با اتحاد مراجع عظام وقت و از جمله والد معظم‌شان از دیرباز و در جریان مبارزه با کشف حجاب رضاشاه ملعون و اجتماع اعتراض‌آمیز در مسجد گوهرشاد به‌همراه سایر مراجع و علمی‌ا وقت، علم مبارزه علنی با خاندان پهلوی که کمر به نابودی مقدّسات اسلام و مکتب اهل‌بیت ^{بزرگوار} بسته بود، برافراشته و مبارزه بی‌امانی را علیه طاغوتیان در ایران و عراق آغاز کرد و در این راه، مشقت‌ها، مصیبت‌ها و تبعیدهای فراوانی را متحمّل شد که تلاش‌های بی‌وقفه این مرجع عالی‌قدر جهان تشیّع در دفاع از مکتب تشیّع علوی، زبان‌رذ خاص و عام است.

• **تألیفات:** الفقه الاسلامی و سیرالزمین؛ رساله آثار تازه‌پدیده یا مسائل مستحدّثه؛ الاصول فی سیر تمامه وکماله؛ الجمعة وآثارها فی الاسلام؛ حاشیه بر کتاب «النهایه» شیخ طوسی به‌شکل استدلالی؛ حاشیه بر کتاب «مجتمع‌الرسالن» مرحوم صاحب جواهر؛ مناسک حج؛ الفقه الاسلامی؛ رساله توضیح المسائل.

• **کوچ به سرای ابدی:** آیت‌الله سید محمدباقر شیرازی در سن ۸۵ سالگی دار فانی را وداع گفت و روح بلند آن فقیه عالی‌قدر و عالم فرزانه، به ملکوت اعلی پیوست و پیکر مطهرش در جوار نورانی حضرت رضا ^{بزرگوار} به خاک سپرده شد.

نماینده ولی‌فقیه در استان آذربایجان شرقی

وحدت و همدلی کلید حفظ نظام جمهوری اسلامی است

به گزارش خبرگزاری حوزه، نماینده ولی‌فقیه در استان آذربایجان شرقی، با اشاره به حماسه نهم دی‌ماه ۸۸ گفت: فتنه ۸۸ به‌گونه‌ای طراحی شده بود که هدف براندازی نظام جمهوری اسلامی را دنبال می‌کرد؛ اما بصیرت و حضور حماسی مردم در صحنه این نقشه‌ها را نقش برآب کرد. وی با بیان اینکه مردم آذربایجان شرقی در این روز تاریخی، اتحاد و همدلی خود را به فتنه‌گران و دشمنان نشان دادند، تأکید کرد: تا زمانی که مردم یکدل و مطیع ولایت فقیه هستند، هیچ آسیبی به نظام نخواهد رسید. مقام معظم رهبری با آرامش و تعلق خاطر، امور را پیش می‌برد.

امام جمعه شهرستان شازند

مشکلات اقتصادی تنها مانع فرزندآوری نیست

کرسی آزاداندیشی با موضوع «موانع و مشکلات فرزندآوری» در مدرسه علمیه حضرت زینب ^{بزرگوار} آستانه برگزار شد. حجت‌الاسلام مهدی نژاد، امام جمعه شهرستان شازند در این جلسه، به بررسی دلایل کم‌رغبتی به فرزندآوری پرداخت.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام مهدی نژاد، ضمن تأیید نقش مشکلات اقتصادی در کاهش تمایل به فرزندآوری، به مواردی همچون نگرانی از آینده شغلی، نبود مسکن مناسب، عدم آمادگی روحی و جسمی، و ترویج فرهنگ غربی، تداخل فرزندآوری با اشتغال زنان و مسئولیت‌های اجتماعی نیز اشاره کرد.

وی در ادامه اظهار کرد: در واکاوی علل کم‌رغبتی بسیاری از خانواده‌ها به فرزندآوری، موضوع مشکلات اقتصادی و کم‌توانی زوج‌ها در تأمین هزینه‌های زندگی، صحبت‌های زیادی شده است؛ اما همه مشکل این نیست و موانعی همچون نگرانی از آینده شغلی، نداشتن مسکن مناسب، عدم آمادگی روحی و جسمی، ترویج فرهنگ غلط غربی،

معاون تهذیب حوزه علمیه کرمانشاه

۱۳ساحت تربیتی در خصوص تقویت مباحث تهذیبی طلاب داریم

مباحث تربیتی و تهذیبی طلاب را رشد می‌داد، گفت: اما اهمیت برنامه‌های تربیتی و تهذیبی جامع در مدارس علمیه اشاره کرد و گفت: یکی از برنامه‌هایی که در خصوص موقعیت‌های تربیتی و تهذیبی بسیار مؤثر است و راهنمایی برای مدارس علمیه، مدیران، اساتید و کادر مدارس خواهد بود، این است که مدارس به یک چراغ راه همسو در سطح کشور نیاز دارند تا بتوانند مباحث تربیتی و تهذیبی طلاب را رشد دهند.

به گزارش خبرگزاری حوزه، معاون تهذیب حوزه علمیه کرمانشاه، با اشاره به اینکه در سال‌های گذشته، برنامه‌های ابلاغی ستادی خاصی در خصوص برنامه‌های تهذیبی وجود نداشت و هر مدبری با توجه به تخصص خود،

در مدرسه علمیه حضرت فاطمه زهرا ^{بزرگوار} آبادان برگزار شد

نشست علمی«دشمن‌شناسی، پیشگیری و مواجهه با نفوذ و انحرافات»

نشست «دشمن‌شناسی با محوریت پیشگیری و مواجهه فعال با نفوذ و انحرافات، با سخنرانی آقای حسن لاریزی کارشناس مسائل سیاسی در مدرسه علمیه تخصصی حضرت فاطمه زهرا ^{بزرگوار} در آبادان برگزار شد. به گزارش خبرگزاری حوزه، در این مراسم آقای لاریزی گفت: مسأله دشمن‌شناسی موضوعی بسیار مهم است که گاهی توسط ما اشتباه گرفته می‌شود و ممکن است، دشمن به‌عنوان دوست تعبیر گردد. این خطای شناختی می‌تواند آسیب‌های جدی به اسلام وارد کند.

معرفی کتاب

- کتاب «**رهیافتی نو به مقاصد شریعت در استنباط فقهی**»

این کتاب اثر حامد فلاحتی است که در ۲۷۶ صفحه از سوی انتشارات حوزه علمیه خراسان به زیور طبع رسیده است. این کتاب درصدد پیشبرد اهداف و مقاصد شریعت، در فرایند استنباط حکم فقهی به‌عنوان یک مؤلفه مؤثر در معرفت فقهی است؛ لذا از معبرآن تلاش می‌شود تا مبنای مناسبی برای یکی از مؤلفه‌های مهم فقه نظام‌ساز یافت شود؛ به‌همین جهت، تلاشی در جهت یافتن راهی مهم برای عبوراز فقه مسأله‌محور است. درحوزه فقه و پژوهش‌های فقهی، یکی از موضوعات مهم و تأثیرگذار در روش‌شناسی استنباط، مسأله مقاصد شریعت است. در دوران معاصر برخی فضلاء حوزه‌های علمیه، به بررسی مقاصد شریعت و نقش آنها در نظام پررنگ مساجد شهرکرد در جریان نهضت اسلامی می‌پردازد. این پژوهش، به عمق

- کتاب «**تاریخ شفاهی مساجد شهرکرد**»

کتاب «تاریخ شفاهی مساجد شهرکرد» حاصل تلاش دکتر قاسم فناخی و خانم سیده‌آریتا رضوی است که به بررسی نقش پررنگ مساجد شهرکرد در جریان نهضت اسلامی می‌پردازد. این پژوهش، به عمق

● میراث ماندگار

این کتاب رجالی، به عربی نوشته شده است و مشتمل بر ۱۲ جلد می‌باشد. محتوای این کتاب شامل نقد بر کتاب تنقیح‌المقال (محقق مامقانی) است که جزء کتب رجالی محسوب می‌گردد. همچنین، در قاموس‌الرجال، نویسنده، صاحب مبنای و آرای مستقلی می‌باشد که بر مبنای آن، به طرح مبنای و آرای رجالی‌اش پرداخته است. محقق شوشتری در مقدمه، نخست به‌اختصار برخی اشکالات و اشتباهات «تنقیح‌المقال» را ذکر کرده و سپس در ۲۸ فایده، مبنای انتقادات رجالی خود درباره آرا و نظرات رجالی محقق مامقانی ^{بزرگوار} و دیگر رجالیون را یادآور شده و مثال‌هایی برای هریک ذکر کرده است.

متن اصلی، همانند «تنقیح» متشکل از چهار بخش است: نام‌ها (که عمده کتاب بدان تخصیص یافته)؛ کنیه‌ها؛ القاب و نام زنان راوی حدیث. محقق شوشتری ^{بزرگوار} در هر بخش راویان را به‌ترتیب الفبا آورده و پس از ذکر بخش‌هایی از قول مرحوم مامقانی، تعلیقات خود را بعد از تعبیر «اقول» بیان کرده و اشتباهات وی را در زمینه‌های مختلف، از بحث لغوی گرفته تا استنباط رجالی یادآور شده و بر مبنای دیدگاه رجالی خود، تصحیح کرده است.

او همچنین در مواردی که صاحب تنقیح‌المقال، شرح حال راوی را ذکر نکرده، از کتاب‌های رجال و تاریخ، مطالبی درباره فرد آورده و طبقه او را مشخص کرده و گاه عناوین جدیدی افزوده است.

خاتمه کتاب نیز شامل ۳۳ مورد از اشکالات شوشتری بر خاتمه «تنقیح» است. در انتهای آخرین مجلد از «قاموس»، سه رساله مستقل از محمدتقی شوشتری به چاپ رسیده است: نخست، «الدال‌النصیر فی‌المکینین بابی‌بصیر» که در آن، اقوال مختلف متقدمان و متأخران درباره کسانی که مکتا به ابویوسر بوده‌اند، گردآوری شده، ضمن تحقیقی دقیق در مسأله، ادله‌ای برای اثبات اینکه کاربرد مطلق این کنیه در اسناد روایات به یحیی اسدی اشاره دارد، فراهم آمده است؛ دیگری، «رساله فی تواریخ‌النبی الالال ^{بزرگوار}» که شامل تحقیقی جامع بر مبنای کتب متقدم شیعه و سنی درباره زمان و مکان ولادت و وفات، مدفن، مادران، زنان و فرزندان چهارده معصوم ^{بزرگوار} است. ظاهراً این رساله، بسط و تفصیل مقدمه سوم کتاب تنقیح است؛ سوم، رساله‌ی فی سهوالنبی ^{بزرگوار}.

● **قاموس‌الرجال در نگاه دیگران**

آیت‌الله‌العظمی سیدموسی شبیری زنجانی، مطالبی را درباره ویژگی‌های مؤلف ذکر کرده است که می‌توان از لابه‌لای آنها به‌ویژگی‌های کتاب «قاموس‌الرجال» پی برد. ایشان می‌گویند: «از ویژگی‌های ایشان باید از دقت نظر، وسعت اطلاع و استفاده از منابع مختلف و توجه به تصحیفات و یافتن علل تصحیفات و توجه به اشتباهات بزرگان و علل اشتباه آنها نام برد. ایشان در این جهات، از افراد کم‌نظیری با بی‌نظیر می‌باشند؛ هم از لحاظ دقت نظر، هم از لحاظ آگاهی؛ ایشان به رجال ما کمال اطلاع را دارند.

ایشان در اثر کثرت تنبهات و کثرت احاطه‌ای که در علم رجال داشته‌اند، گاهی مطلب دور از ذهنی را از یک مطلب شعری یا یک مطلب تاریخی، برای موضوع رجالی کشف کرده‌اند و برای مطالب رجالی به‌کار برده‌اند و این ابتکاری است که کمتر کسی دارد.

یکی از خصوصیاتى که ایشان دارد، توجه به یکی از تصحیفات نسخه‌هاست؛ به این معنا که در فلان نسخه این کلمه تصحیف شده و چرا تصحیف شده و چگونه این لفظ بدین‌گونه درآمده است؟ برای مثال، در جایی به نظر می‌رسد که مناسبت ندارد، این جمله اینجا اضافه شده باشد. ایشان علل اضافه‌بودن آن را ذکر می‌کند و نشان می‌دهد که این مطلب، عادى و طبیعى است؛ حال آنکه قبل از بیان مناسبت، هیچ‌به‌نظر طبیعى نمی‌رسیده‌است و در این زمینه قدرت و ذوق فوق‌العاده‌ای از خود نشان داده‌اند.»

این کتاب، به‌صورت تعلیقه‌ای بر رجال علامه مامقانی نگارش یافت و در آغاز به‌نام «تعلیقات تنقیح‌المقال» مشهور شد؛ ولی هنگام طبع به‌نام «قاموس‌الرجال فی تحقیق رواة‌الشیعة ومحدثهم» نامیده شد.

درحبال، هرچند این کتاب به‌صورت تعلیقه بر رجال آیت‌الله مامقانی نگاشته شده؛ ولی خود به‌صورت کتابی مستقلی است. این کتاب ارزشمند در ۱۲ جلد توسط انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم به چاپ رسیده است.